

LET

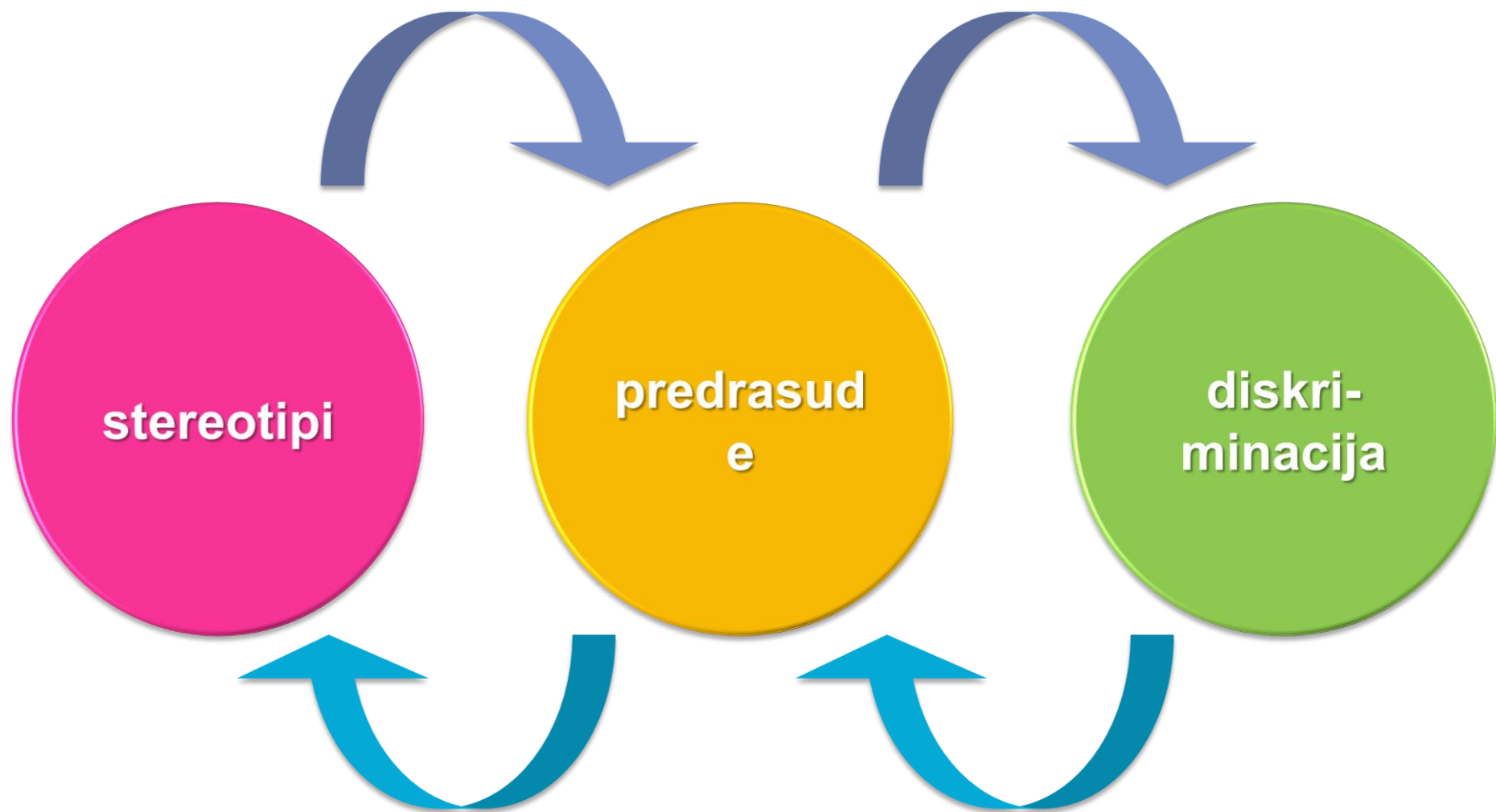
UDRUGA ZA
UNAPREĐENJE
KVALITETE ŽIVLJENJA

Predrasude, stereotipi i diskriminacija

Iva Jovović, Udruga LET

Partner za razvoj
zdrave zajednice...

Odgovorite...

- koje nacionalnosti su ova dva čovjeka?

- koje karakteristike imaju tipični Nijemac i tipični Francuz?

Stereotipi

- **stereotip** - je generalizacija uvjerenja o grupi ljudi kojom se istovjetna obilježja pripisuju praktički svim članovima grupe, neovisno o stvarnim varijacijama između članova.

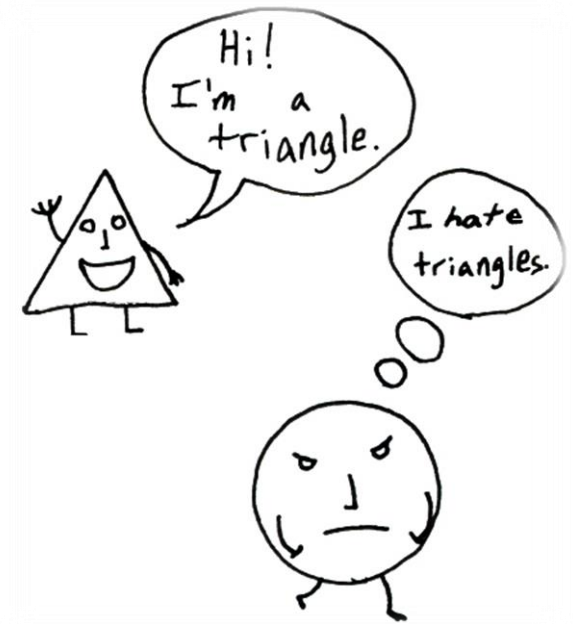
Stereotipi – kognitivna sastavnica

- kognitivna uvjerenja o obilježjima drugih ljudi
- jednostavne mentalne slike
- fizičke i psihičke karakteristike koje opisuju i određuju neku grupu
- olakšavaju i ubrzavaju zaključivanje o drugima
- mogu biti i negativni i pozitivni
- sami po sebi nisu loši
- svi ih imamo

- OPASNOST određuju naše ponašanje
služe za racionalizaciju predrasuda

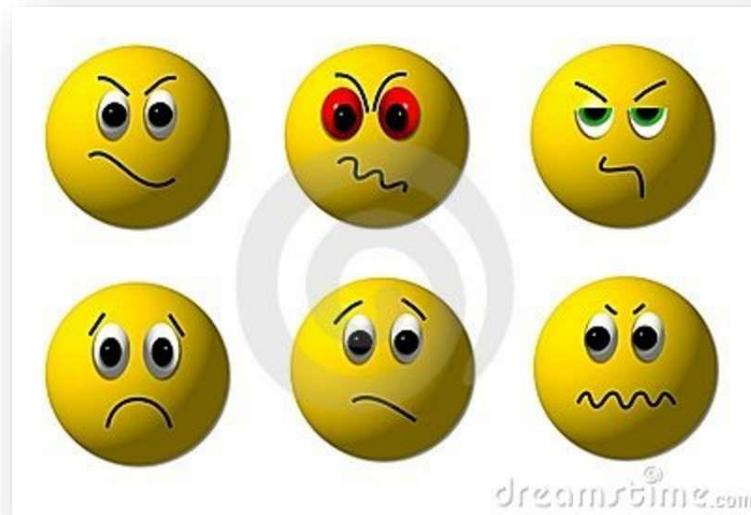
Predrasude

- **predrasude** - neprijateljski ili negativan stav prema prepoznatljivoj grupi ljudi, koji se zasniva isključivo na njihovu članstvu u toj grupi

Predrasude – emocionalni dio

- emocionalna sastavnica
- negativni osjećaji
 - mržnja
 - gađenje
 - strah
 - nelagoda

- predrasudni ljudi usmjeravaju svoje predrasude prema članovima grupe kao cjelini, zanemarujući obilježja po kojima se ti ljudi razlikuju

Predrasude

- zbog svoje emocionalne osnovice posebno opasno
- tjeraju nas da druge ljude i situacije interpretiramo kao ugrožavajuće za nas same
- počinjemo se ponašati tako da se zaštitimo
- što vodi do diskriminacije

Razvedene osobe su neuspješne osobe. DA NE

Ne želim se udati za već razvedenog muža. DA NE

Parovi koji ne mogu imati djecu su manje vrijedni. DA NE

Majke koje daju djecu na posvajanje su manje vrijedne. DA NE

Gay parovi su egocentrični i ne mogu se brinuti o djeci. DA NE

Testirajmo se...

Osobe s duševnim smetnjama

- Su društveno opasne ubojice
- Zato jer je javno poznato da psihopati ubijaju ljude
- Pa ih treba smjestiti u ludnice

Osobe s duševnim smetnjama

- Činjenično počinje manje od 1% nasilnih kaznenih djela (koji podatak je poznat samo stručnoj javnosti – **uloga medija**)
- Psihopatija nije duševna bolest nego karakterna osobina (neznanje povezano s predrasudom)
- Društvena izolacija povećava opasnost od nepoželjnih ponašanja

Romi

- Su društveno opasni jer krađu
- Zato jer to svi znaju
- Pa ih treba zatvoriti

Romi

- Su skloni jednako ili manje činjenju kaznenih djela
- Kaznena djela u svezi sa krađom u RH su najčešća, otkrivena samo u 1/3 slučajeva, s time da najteže oblike krađe često ne počine Romi
- Izloženost siromaštvu povećava sklonost svakoga da se bavi krađom
- Suzbijanje siromaštva smanjuje opasnost od imovinskih delikata

Vježbe su samo **simulacija** stvarnosti

Iskrenost i **otvorenost** važni su za dobru komunikaciju i učenje

Radionica nikoga **ne osuđuje**
Stavovi izrečeni na radionici ostaju
povjerljivi

Vježba negativnih asocijacija

-Dugina obitelj

-Posvojiteljska obitelj

-Jednoroditeljska obitelj

Vježba negativnih asocijacija

-Dugina obitelj

-Posvojiteljska obitelj

-Jednoroditeljska obitelj

Vježba pozitivnih asocijacija

-Dugina obitelj

-Posvojiteljska obitelj

-Jednoroditeljska obitelj

Diskriminacija

- **diskriminacija** - neopravdan negativan ili štetan postupak prema članu grupe, jednostavno zbog njegove pripadnosti toj grupi
- ponašajna sastavnica – konkretno ponašanje

Diskriminacija - ponašajna sastavnica

- primjeri diskriminacije?
 - zabrana uživanja istih prava kao i ostali
 - neuključivanje u neke aktivnosti
 - govor mržnje
 - fizičko zlostavljanje

Izražavanje stereotipa i predrasuda

- izražavanje stereotipa i predrasuda može biti:
 - izravno i očito
 - u obliku tradicionalnih stavova i vjerovanja
 - posredno i suptilno
 - u obliku modernijih uvjerenja

Izražavanje stereotipa i predrasuda

- izražavanje stereotipa i predrasuda može biti:
 - izravno i očito
 - u obliku tradicionalnih stavova i vjerovanja
 - posredno i suptilno
 - u obliku modernijih uvjerenja

Izražavanje stereotipa i predrasuda

- izražavanje stereotipa i predrasuda može biti:
 - izravno i očito
 - u obliku tradicionalnih stavova i vjerovanja
 - posredno i suptilno
 - u obliku modernijih uvjerenja

Moderne predrasude

- zbog inzistiranja na političkoj korektnosti i socijalne nepoželjnosti koja prati izražavanje stereotipa i predrasuda većina ljudi će izbjegavati jasno izraziti svoje stereotipe i predrasude
- međutim kada ih se pita na suptilniji način izražavaju predrasude nazivamo modernim predrasudama

Moderne predrasude- mitovi

1. negira se postojanje diskriminacije prema nekoj manjinskoj grupi
 - unatoč jasnim dokazima (npr. medijskim izvještavanjima o nasilju prema gejevima i lezbijkama)
2. vjeruje se da grupa traži previše prava
 - pretpostavka – ne zaslužuju jednaka prava kao i članovi većinske grupe
3. vjeruje se da državni aparat posvećuje previše pažnje njihovim pravima
 - opet pretpostavlja da ne zaslužuju jednak tretman kao ostali
4. želi se zadržati trenutni status quo u društvu
 - vjeruje se da je članovima grupe dobro ovako kako je i odbacuju se nastojanja usmjerena na poboljšanje njihovog položaja

Procesi mišljenja – socijalna kognicija

- stereotipi i predrasude su samo popratna pojava procesiranja odnosno obrade informacija

velika količina informacija s kojom smo okruženi

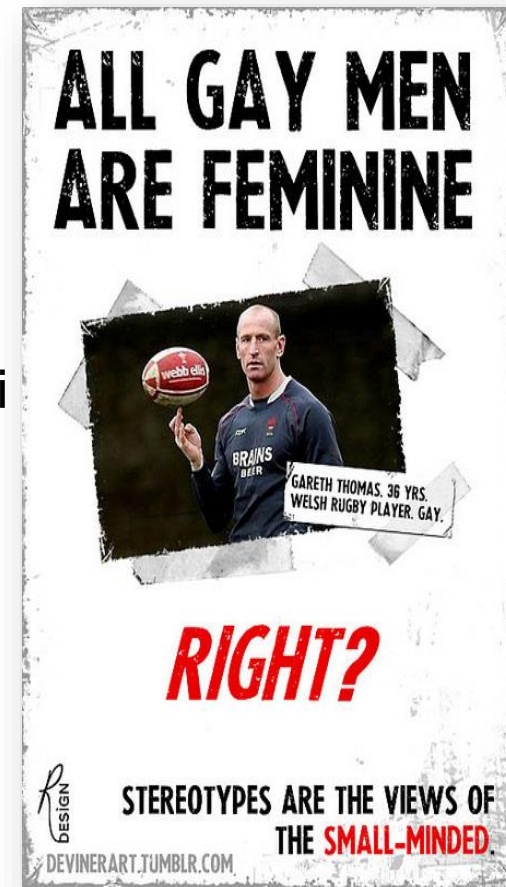
ograničeni kognitivni kapacitet

A. potreba za socijalnom kategorizacijom

Procesi mišljenja – socijalna kognicija

- **socijalna kategorizacija** – tendencija da informacije o članovima grupa stavljamo u kategorije (kućice)
- dovodi do:
 1. smanjivanja razlika među članovima grupa – homogenizacija grupe
 - npr. svi gej muškarci su feminizirani
 2. precjenjivanja razlika među grupama – članovi različitih grupa se uvelike međusobno razlikuju
 - npr. heteroseksualni i homoseksualni muškarci

Konformiranje normama

- ponašamo se u skladu s društvenim normama
 - za naše društvo je određeno vjerovanje uobičajeno
 - kroz djetinjstvo smo procesima socijalizacije usvojili normativna vjerovanja
 - npr. roditelji su na nas prenijeli stereotipe o ženama i muškarcima
- ukoliko želimo ispuniti očekivanja grupe i postići odobravanje od strane grupe – ponašamo se u skladu s normama

Konformiranje – uloga medija

- mediji kao izvor informacija o tome što je normativno ponašanje
 - stvaraju stereotipe i predrasude

- održavaju ih jasno pokazujući kako okolina reagira
 - pozitivno u slučaju stereotipnog ponašanja
 - negativno u slučaju odupiranja stereotipu

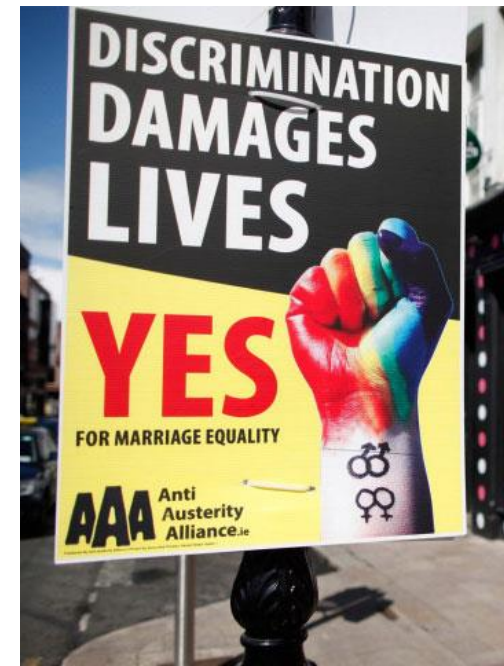
Posljedice stereotipa i predrasuda

Sjetite se nekog primjera kada ste vi osobno bili metom stereotipa i predrasuda?

Opišite situaciju.

Što se dogodilo? Kako ste se osjećali?

Što ste napravili?

Kako suzbijati predrasude?

1. KORAK – prepoznavanje i osvještavanje
 - ▣ kako izgledaju predrasude i diskriminacija
 - ▣ ne zaboraviti suptilne, prikrivene načine izražavanja
2. KORAK – razumijevanje posljedica i razvijanje suosjećanja
 - ▣ razumjeti posljedice i štetnost predrasuda i diskriminacije
 - ▣ suosjećati s osobama koje su meta predrasuda i diskriminacije
3. KORAK – stvoriti okolinu bez predrasuda i diskriminacije
 - ▣ razvijati toleranciju prema različitostima
 - ▣ poticati međusobnu suradnju i ovisnost o zajedničkom cilju
 - ▣ upoznati se sa zakonskom regulativom i mogućim reakcijama na neravnopravan tretman
 - ▣ uvesti politiku nulte tolerancije na diskriminaciju

Pogledajmo zajedno...

- <http://www.youtube.com/watch?v=BO6PQHGXnlk>